

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četirstopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Tržaški Slovenci in vlada.

Pri direktnih volitvah za državni zbor stopijo tudi Slovenci okolo Trsta in v Trstu v politično javnost. Oni morejo enega slovenskega kandidata postaviti in morejo pri marljivem delu in upotrebljevanji vseh močij tudi zmagati. Kolikor smo mi imeli priliko imenik volilcev pregledati, imajo slovenski okoličani s Slovenci v Trstu večino nad Lahi četrtega razreda, ki z okoličani skupaj volijo. Treba je torej Slovencem samo z vso energijo na noge stopiti, in v državnem zboru na Dunaji bode eden Slovenec zagovarjal pravice tržaških Slovencev.

Ta vzgled mora Slovenci v okolici in v Trstu vžgati, da ob času volitve edino in odločno na volišče gredo. Naj pomislijo, da so dozdej Lahi povsod vsak slovenski glas zadušili, še v mestnem zboru. Zdej ga ne bodo mogli več, ako tržaški Slovenci enega zastopnika v državni zbor volijo, ker ta ne bode sam, ne bodo ga mogli Lahi terorizirati, ker našel bode prijatelje in pomočnike, kjer se bo govorilo za dobro Slovencev.

Ne dvomimo, da bodo Slovenci okolo Trsta in v Trstu ob pravem času, precej vkup stopili in si izbrali zanesljivega, zgovornega narodnega moža za kandidata.

Vprašanje je pa: kako se bo zadržala vlada temu kandidatu nasproti? Ali mu bode nasprotovala iz velikonemških obzirov, pa Lahom na korist, ali ga bode glede na gravitacijo tržaških Lahov v zedinjeno Italijo — podpirala?

Da so Slovenci, in še posebej tržaške okolice Slovenci, dobri Avstrijani, tega ne more nihče tajiti, to mora vsaka vlada priznati. Da Lahi niso Avstrijani, to kaže tisoč izrekov v knjigah in novinah. Saj prav zadnje dni pravi „Giornale di Udine“: „Tržačani imajo tisto domovino kot mi in nečejo, da si so za zdaj (per ora) ločeni, odpovedati se svoje domovine (Italije).“

Ker je stvar taka, da Slovenci so, Lahi pa niso avstrijski državni prijatelji, bilo bi naravno, da bi avstrijska vlada Slovence proti Lahom podpirala.

Ali ker je v nemškovalni, ustavoverni Avstriji vse narobe in vse mogoče, tudi te, če prav samo moralne podpore Slovenci imajo valjda težko pričakovati. Zato rodoljubi, zanašajte se na svojo moč in s to svojo lastno močjo boste zmagali in zmaga bode tem častnejša za naš narod in njegove pravice!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 23. aprila.

Državni zbor je v seji 21. aprila izrekel, da so poljski poslanci svoje mandate izgubili. Predsednik naznanja, da na njegovo pismo, katerega je bil poslal izstopivšim poslancem, Poljaci niso niti odgovorili niti prišli v državni zbor. Samo goriški poslanec g. Černe, se je pismeno izgovarjal in je danes zopet na svojem mestu. Tedaj se poljski poslanci smatrajo kot izstopljeni iz državnega zbora. Predsednik bode to predsedništvu delegacije in ministerstvu naznan-

jal in v prihodnji seji dal na dnevni red volitev novih delegatov. Grof Goluhovski si je že v poslednjem času prizadeval, poljske poslance ali saj nekatere od njih pregovoriti, da zopet stopijo v zbor, pa brez uspeha. Sramotno za Poljake pa je vsakako, da so njihovi delegati po izstopu iz državnega zbora se vendar udeležili pri sejah delegacij, iz katere so zdaj izbačeni, mesto da bi sami ne bili prišli. Naš Črne pa je milostno sprejet in pardoniran. Ali ve ta mož, kaj se pravi doslednost? Na konci seje naznanja ministerski predsednik, da bo sam cesar 24. t. m. slovesno zatvoril državni zbor.

V **ogerski** delegaciji so nekatere delegati kritikovali rudečo knjigo, da v njej nje ene važne depeše. Na to se je oglašil grof Andrassy in zagovarjal rudečo knjigo. Minister vnanjih zadev vendar ne more vsega razglasiti, kaj se godi v ministerstvu, ampak samo o taci vprašanih govoriti, katera so že rešena. Zsedenyi meni, da bi si mi prihranili bili med poslednjo prusko-francozko vojno 19 milj. gold., ko bi Beust pred vojno se bil posvetoval z delegacijami zavoljo stroge neutralnosti. Andrassy brani Beusta in trdi, da avstrijska politika tačas nij bila dvomljiva, ampak odločna in jasna. Dalje govori Andrassy o železniških zvezah s Srbijo in Turčijo.

Ziemialkowski, sedanji župan Lvovski, je baje imenovan za gališkega ministra brez portfelja. Vlada še zmirom namerava, s Poljaci pobotati se. Stranka Ziemialkovskega ima res mnogo privrženecv med Poljaci, pa federalistična stranka pod vodstvom Šmolke si vedno več tal pridobiva, je tudi poštenejša in odločnejša. Vsi poljski poslanci so povabljeni na 7. maja h konferenci v Lvov.

Vnanje države.

Ruska „Petersburg. Vedom.“ se zavaruje nasproti trdenju znanega podpolkovnika

Listek.

Na črni zemlji.

Izvirno - slovenska novela.

(Spisal J. Skalec.)

(Dalje.)

XIII.

Krasni majniški dan isto nedeljo popoldne je vabil Ljubljance iz hladnega mestnega zidovja v prijazno okolico. Na krakovskem bregu so stali čolnarji pripravljeni s svojimi čolni voziti po Ljubljani mestno gospodo, katere je danes obilo privrelo.

Zdej se bliža veselo društvo. Anton z gospico Ano, njegova mati, starši Anini in kopica mladih mestnih gospodov in gospic posedajo velik praznično okinčan čoln. Ko odplavajo, zasvira godba, katera je društvo v drugem čolnu spremljala.

Anton sedi zraven Ane. Radost in sreča se bere deklici na mlademu obrazu; večkrat zarudi, ko jej šaljivo nagajajo poredne prijateljice. Tudi Anton se sili, da se kaže veselga. Pa pogosto se mr zatemni oko; za-

mišljeno gleda zeleno tiho vodo, ki se je tresla od veslovih udarcev.

Nad vtokom Ižice zagleda znano streho, spozna vrbo na bregu, kjer mu je lepa Jerica pomagala iz vode. Še jo vidi, kako se je nagnila proti njemu in ga plašno gledala s svojimi motnimi očmi. Kolikokrat ga je pričakovala na tem mestu. In vse je bilo laž in hinavščina! Anton si potegne z roko čez oči.

Čolni plavajo mimo in višje in se vstavijo nad Črno vasjo. Vsi hite na suho in naglo je improvizirana veselica na zeleni trati....

Kmalu potem, ko so čolni odplavali mimo Matevževe bajte, se iz gostega grmovja na bregu prikaže Jerica.

Trepetajoča je doma pričakovala svojega očeta, ki se je bil rano odpravil v mesto, pa nij ga nazaj. Ubogi Matevž se v svoji jezi nij vrnil domu, iskal je tolažila v krčmi, v vinu.

Jerice nij trpelo v pusti prazni hiši, šla je do brega in se vsela za gosto vejevje, kjer je nikdo ne vidi. Čolni prihajajo, plavajo mimo, v njih sede in se šaljivo veseli

ljudje, njej pa srce poka od tuge. In zopet se bližajo drugi čolni, godba svira. Jerica pogleda skozi vejevje in spozna Antona. Oči se jej radostno zasvete, pa že jo obhaja tem večja žalost, ko ga vidi sedeti zraven lepe mestne gospice.

Še bolj se stisne za grmovje, dokler se čolni ne izgube za ovinkom ljubljanične struge. Zdej hiti Jerica do mesta, kjer je privezan čolnič, skoči v njega, ga odveže in vesla počasno gori po Ljubljani.

— Vsaj enkrat ga še hočem videti, mrmra nesrečna deklica, še enkrat!

Ko vidi, da so se vstavili nad Črno vasjo, vesla Jerica pod vasjo do brega. Stopi na suho in čaka do večera. Od daleč jej na uho doni godba.

Mračni se, megla se kadi, pa ne tako gosto, da ne bi je prodrli blede žarki lune, ki se je na vzhodu veličastno vzdignila.

Zdej gre Jerica mimo vasi in se varno bliža prostoru, kjer se je zabavalo mestno društvo. Vžgali so si bakle, katere so plan jasno razsvetljevale. Ravno kar je za malo časa ples ponehal.

Vsedejo se v krogu gospodje zraven

Haimmerleja, da žuga Avstriji nevarnost od Slovanov. „Prihodnost Avstrije“, pravi ruski list, „se nam jako nejasna zdi. Ako žuga Avstriji kaka nevarnost, tako gotovo ne izvira iz slovanskih teženj. Nevarnost prihaja temveč ravno od tam, kjer Haimmerle pomoč proti Rusiji išče. Zabiti se ne sme, da je v Avstriji 9 milijonov Nemcev, kateri so do sedaj le zato želeli obdržati neodvisnost monarhije, ker jim je mogoče bilo, gospodovati nad 27 milijoni Slovanov, Madjarov in Italijanov. Sedaj pa, ko jim njihovo gospodstvo nad družimi narodi počasi uhaja iz rok, počeli so se ozirati v Nemčijo, katera je že skoraj 40 milijonov Nemcev zbrala pod svoje krilo.“ Da so te trditve petrogradskega lista resnične, bode potrdil vsak, kedor je poslednja leta le nekoliko študiral nemško gibanje v Avstriji.

Turška vlada je pred nekaj časom preselila bosanske vojake v Carigrad, ker se je bala ustaje v Bosni in Hercegovini in jim nij upala, da ne bi potegnili s svojimi rojaki. A v Carigradu jih je morala rediti, zato jih je sedaj poslala domu, ker naznanjenega upora nij bilo. Bosanskemu paši pa to nij po všeči, ker mu sedaj ujide pretveza tlačiti ubogo rajo. Ustavljal se je tej povratki na vso moč, pa vse zastonj. Za bosanskimi vojaki je prišlo tudi mnogo azijskih batalijonov, kateri pridejo na posadko na črnogorsko mejo, zaradi česar se je bati konfliktov za Črnogorce, kakor lani pri Kolašinu. Pred nekaj dnevi je imela turška policija v Carigradu hud boj s perzijskimi tihotapci. Poslednji so se umaknili v svoj han, kjer jih je bilo do 70 ujetih. Ker jih hoče sedaj turška vlada ko svoje podložne obsoditi, je perzijska vlada protestirala, ter žuga pretrgati diplomatsko zvezo s Turčijo. — Odpust prejšnjega vezirja Essad paše pripisujejo ruskemu vplivu.

Črnogorski knez Nikola se bode podal zé svojo rodovino na ruski ladiji, katero te dni pričakujejo v Kotor, v Italijo, da obišče v Sorrentu rusko carinjo, katera biva sedaj ondí. Pozneje bo pustil svojo družino pri carski botri, ter šel v Berlin k ruskemu carju in z njim k dunajski izlozbi. Da to potovanje nij brez politične važnosti, je gotovo. — Poročali smo že pred nekaj časom v našem listu, da so v Črnigori našli sledi raznih rudnin, zlata, bakra, soli in drugih. Ponudila se je že neka družba, da te zaklade spravi na dan, pa vlada se do sedaj še nij odločila v tej zadevi, ker upa, da bode Črnigori več dobička donášalo, ako vlada sama obdrži rudnike. — Mesto „Črnogorca“, kateremu ste turška in avstrijska vlada zabranili vhod v svoje države, je sedaj prišel v Cetinji na

svitlo drug list pod imenom „Glas Crnogorca“ z enakim programom, kakor ga je imel njegov prednik.

Na **Španjskem** so bili Karliski poslednje dni na več krajih tepeni. General Velarde jih zasleduje v pirenejskih dolinah in Morales je prišel zé svojim oddelkom v Irun, da zopet posede mejno postajo Vero. Rastrošene čete Karliskov se maščujejo s tem, da napadajo mirne vasi in železnične vlake. Tako so te dni napadli poštni vlak blizu Gerone, postreljali popotnike, pisma pa odnesli. Taki besni čini Karliskov že kažejo, da njihova reč jako slabo stoji.

Nizozemci v vojski na Sumatri nemajo sreče. Vzeli so Ačinom dva manjša forta, a pri naskoku na tretjega in glavnega bili so tepeni. Poveljnik general Köhler je ostal mrtev. Ostali Nizozemci so se umaknili v svoje trdnjave pri morji, kjer se jim bode teško obdržati, ako ne dojde kmalu pomoč, ker je vojska Ačinov neki velika in dobro z orožjem prevedena.

Dopisi.

Iz Krškega 20. aprila. [Izv. dop.]

Naš c. kr. okrajni glavar grof Chorinsky je menda lanskoletni dopis od deželnega odbora gotovo že pozabil, v katerem mu je bilo ukazano Krške občinske volitve razpisati. Mandati teh občinskih odbornikov so že pred 4 leti dotekli. Samo grof Chorinsky nekoliko teh mamelukov za svojo pangermansko reč rabi, zavoljo tega jih pusti še samovoljno naprej manipulirati. Vprašamo, ali je to samovoljno postopanje krškega c. kr. pašeta dostojno? Mi krški mestjani zahtevamo, da se brzo razpišejo občinske volitve. Zdajšnjega ravnanja smo do grla siti. Od novega odbora pa zahtevamo, da od znanega nemškega liberalca, grofa Antona Auersperga, poslednje reči izterja, katere nam mora dati, kakor pišma govorijo; in te so: pravice zaradi pašne pravice, preskrbljenje špitalerjev, kakor ubogim zdaj stradajočim po zagotovljenem pismu gre odškodovanje zaradi krškega broda itd. Potem terjamo, da tudi novi zastop primovške kraje samo taistim, kateri so ubogi in malo zemlje imajo primerno razdeli. Zadnji nemčurski zastop vse občinske reči tako zanemarja, da med 21 občinami, ki so pod krškim okrajnim glavarstvom, krški župan svoje reč najbolj v redu ima in je najzanimarnejši. Saj se je tega

izraza krški okrajni glavar pred nekoliko leti sam poslužil.

Pri ljubljanskem nemčurskem banketu v kazini se je od tukaj tudi nekoliko osob udeležilo pod vodstvom Martina Hočevarja, znane nemškutarskega prusaka, ki je pa v Lašičah rojen. — Gospod Martine Hočevar je svoje ljudi še le potem skupaj zbobnal, ko je vsakemu 10 gld. za pot plačal! To so navdušeni krški nemčurji. Ali pri banketu dobrega teka nij moglo biti, ker so ti mame-luki tako poparjeni pridrdrali domu. Za gospoda Martina Hočevarja bi bilo gotovo boljše, da bi bil te napačno potrošene goldinarje razdelil med krške uboge, katerih imamo tukaj dovolj, ali pa svojim ubogim služabnikom vsaj mesečne plače od 18 do 30 gld. povišal, da bi ti ubogi vsaj živeti mogli.

Pri nas potrebujemo kakor žejni pijače vsaj 4 razredne normalke da bi se mladina ložej izobraževala in podučevala. „Pijana muha“ pa še zmirom navadne nemčurske burke uganja.

Iz Dobja pri Planini 20. apr. [Izv. dop.] Če bi prehodil tudi celo Slovenijo sé svetilnico Diogenovo, teško (?) bi staknol kraj, koji bi bil nekoliko sličen našej okolici. Slovenski svet bi bil uže večkrat imel priliko občudovati čudno vedenje tukajšnjega ljudstva pri volitvah, pri kojih se navadno napredek na kmetih naj isteniteje objavi. Mislil bi kdo lahko, ka je tukajšnje ljudstvo uže dovoljno germanizirano ter za pogoltni želodec kraljestva „božjega strahu“ dostojno preparirano. A motil bi se jako, kdor bi tako sodil. Edini uzrok niskega političnega izobraženja in narodnega čuta je, bodimo odkriti, prevelika letargija v našem okraji onih faktorjev, koji so edino v stanu, prezanemarjeno ljudstvo iz stoletnega pogubnega spanja buditi — t. j. tukajšnja inteligencija: duhovščina in učitelji pa dijadi. Duhovniki so večji del ljudje stare kože, kateri ne koristijo v omenjenem obziru nič, ali premalo, škodijo pa s tem preveliko, da pridigujejo še zmirom v taki sodrgi jezični, ki bi bila primerna onim ljudem, ki so si izvolili principijelno iz slovenščine, milo doneče, kvas iz fonetičnega testa napraviti, namesto da bi se podvizali, govor lepo naglasovati, ga čistiti, rabeči noveje izraze,

gospic, Anton zraven Ane. Šaljiva igra se začne. Kdor nij zadel, moral je dati zastavo. Anton je bil v veseli družbi sčasoma sam vesel postal. Pogosto je plesal z gospico Ano, govoril z njo prijazno in srčno, da je deklica bila vsa srečna.

(Dalje prih.)

Podpukovnik generalnoga štaba Haimmerle o slayenskom pitanju.

(Dalje.)

Da se Englezka neće simpatično ponášati proti ruskim planom, ne treba nikakova dokaza, te bi se ljuto varao, koji bi htio zaključiti iz dosadanje njezine ne energične politike na kontinentu, da bu i kod ovoga pitanja takva. Englezka uprava želi upotrebiti svoje sile, na mjesto da je iztroši, izerpi u pojedinih borbah, u velikoj koaliciji neoslabljeno upotrebiti proti moskovstvu, što prije ili kasnije biti mora. Jeli je pako Rusija **sigurna** za francozku alijancu? Mi držimo, da samo onda, ako bi kriza mogla dozrieti dotle, dok Francuzi stoje pod bolnim uplivom najnovijih katastrof in dok već odlučuju

čuvstva nego li hladni i daljeozorni razbor pravih interesov. No Rusiji treba još mnogo ljet, dok sve svoje pripreme v Evropi i Aziji čvrsto uredi, a dotle more biti i u Francuzkoj dojdú do spoznanja, da se viši interesi nebi smeli staviti na koncu poradi momentalnoga zadovoljenja. Francuzka ima kak i ostale kulturne države u Evropi civilizatornu zadaću na iztoku, koje se nemore odreći in kojoj nemore biti nikdar pravedna, ako bi Rusi tam bili u gazde neograničenim svojim uplivom. Na isti način nebi mogla Francuzka u takvih okolnostih štiti svojih interesov na iztoku proti mah preotimajućoj sili ruskoj, koja eno ide za tim, da svu iztočnu trgovinu spravi pod se, jer ju navlači na svoje pute i obćila (verkehrsmittel), a odvlači od ostalih evropskih.

Budi nam dopušteno, da citujemo jedno mjesto iz razprave poznatoga putnika po iztoku, Hermana Vámbéry-Mauthnera. To mjesto karakterizuje tendencije i uspjehe ruske u Aziji.*)

*) Siehe „Unsere Zeit“ deutsche revue der gegenwart, neue folge, 6. jahrgang, 22. heft.

„U Iranu su se, veli Vámbéry-Mauthner posljednih dvih ljet simpatije za Rusiju znatno ukrepile; mali kadžarski knez s orijaškim tituli pohodio je jednoga velikoga kneza ruskoga, koji je u Kavkazu boravio i primio je od velikoga kneza ruskoga velike pohode, pa jerbo su ruski matrozi perzijskomu šahu srdačno: hurra! klicali, dopustio je šah Rusiji, da u buduće ratni brodovi ruski smiju i Enseli posjećivati. (Enseli leži na južnoj obali kaspickoga mora uz istoimeni zaton; na kraju toga zatona (bucht) leži Rešt.) Od Enselia do Rešta je jako močvarna okolica, a po njoj ide jako zločesta cesta za trgovinu imredju Azije i Rusije. Po toj se cesti nemože prez očite pogibelji putovati, a riedko joj gdje ima para i u samoj Aziji. Iz Petrograda se često probalo sklonuti Iran, da popravi tu jedinu cestu za importe i exporte, ali do prošloga ljeta vse je ostalo prez uspjeha, jer Perzijanci nisu hteli za Ruse i njihovu trgovinu ceste graditi.

Us to su se bojali Perzijanci, da bi Rusi svojim oružjem i svojimi topovi lahko mogli po tom putu provaliti u Perziju. Nu u novije

pojasnovaje jih le pričetkom z nemčizmi, ter tako narod napeljevati, da bi mogel dohajati literarni naš lep slovenski jezik, ne pa da bi vedno le zaostajal, se nam odtudjeval. Učitelji so bili v prejšnjih časih deloma sami nesposobni narod buditi, pa podučevati o najpotrebnejših rečeh s pravim uspehom, spavajoči še sami narodno-smrtno spanje, deloma se pa tudi kacemu starokopitnežu nijso hoteli zameriti.

Koliko more premeten naroden odrasten dijak v svojem okraji storiti, more vsak vedeti, kdor je uže večkrat imel priložnost opazovati, ka občine z verlimi dijáci navadno vrlo narodno volijo. Pri nas pa do najnovejšega časa o tacihi živih agitatorjih, kakoršen mora biti dijak, nij bilo ne sledu ne tiru, kako so pa dijaki — Vrečkoti delali, si vsak more misliti. Še le v kratkem „so nebesa milost nam skazale“ s tem, da je dijak visokih škol pričel nekako dregati ljudi, koji so v prvi vrsti poklicani, prosti ljud dramiti. Radostno zabiležimo tukaj njegov prvi povoljni uspeh da je dobil tudi „Slov. Narod“ dva nanaročnika in s tem gotovo tudi več bralcev. Le vrlo naprej! Povsod tako!

Iz tržaške okolice 18. aprila [Izv. dop.] Kako smo srečni mi Slovenci! Za velikonočne praznike vsi po črez, dobili smo za pirhe volilno reformo. Mi tržaški okoličani dobimo pa posebej nove komisarije, katerih naloga bode osrečiti (?) našo prihodnost. Do denes sta še le dva imenovana in sicer eden za proseški okraj in drugi za bozovski. Kedaj bodo še za ostalo okolico imenovani, mi nij še do zdaj znano. Kakor hitro pa bodo, če mi bode mogoče, koj natanko poizvedeti, bodem vam takoj sporočal. Denes naj vam opišem samo to, kolikor mi je bilo mogoče poizvedeti od teh dveh novih pašev. Za Bozovico je imenovan neki g. žlahtnik Maithi, rojen in posestnik v Proseku, do zdaj bivši diurnist pri teržaškem magistratu, še mlad, kakih 27 let star, še pred malo časom lahon, zdaj pa malo spokorjen in skesan. Govori za silo slovensko. Drugi za Prosek, g. Lukša, tudi rojen Slovenec in veliki posestnik v Proseku, star kakih 67 let, dozda je nij bil nikdar v službi, je hud italijanismo, tudi vladni nasprotnik, in naj bujši

naj ostudniši sovražnik vsega Slovanstva in nas Slovencev posebej. Sliši se, da pri tem imenovanji, ki se je godilo v skrivni seji mestnega svetovalestva, nasprotoval je vrli naš g. Nabergoj in navajal tehtne uzroke proti g. Lukšu. A vse nič nij pomagalo. To se ve da, če bi ne imeli takega Slovencežrnika za komisarija, v nevarnosti bi bilo Lahonstvo v prihodnjih volitvah za mestni in državni zbor.

Iz slov. štajerskega 19. apr. [Izv. dop.] V gornjeradgonskem okraji bode, ker namerava nemškutarski bilježnik Mravljak preseliti se k sv. Lenartu v Slov. goricah, v kratkem rapisana služba bilježnika. Da bi dobili na to važno mesto moža svojega zaupanja in mišljenja, podpisali so vsi občinski predstojniki (razen enega) peticijo za notarja g. Kupljena, katerega kot rojaka in rodoljuba dobro poznajo. Toda nemila osoda, kateri prepadajo slednji čas vse naše prošnje, doletela je tudi to nedolžno peticijo.

Razglašen Slovenofag, okrajni sodnik gornjeradgonski Novak, zavohano stvarco brž, in hitro nabrusi svoje birokratiško orožje. Sicer mu g. Kupljen nij znan, a glas, da je narodnjak, mu ga v domišljiji predstavi zločinca. Prvi strel stori g. Novak, glasovit Nimrod, na slavno okrožno sodnijo v Celji v sledeči obliki:

„Hohes k. k. Kreisgerichtspräsidium! Im Bezirke Oberradkersburg wurde eine Petition wegen Ernennung des Notars Kupljen zum Notar von Oberradkersburg bei den Gemeindevorständen vom Amtsdienner Grobelnik herumgetragen, und den Gemeindevorständen bedeutet, dass die Herrn des Bezirksgerichtes die Ernennung des Kupljen wünschen.“

Diese Petition wurde nun in Folge dieser vom Amtsdienner G. vorgebrachten unwahren Angabe von den Gemeindevorstellern ohne Einvernehmung des Gemeinde-Ausschusses unterschrieben. — Wenn ehfruchtswoll Gefertigter von der Petition Kenntniss gehabt hätte, so würde er sicherlich dem Amtsdienner G. das Unterschriftsammeln für die Petition untersagt haben, weil Gefertigter die Fähigkeit des Notar Kupljen kennt, und sehr zu besorgen ist, dass durch seine Ernennung zum Notar von Oberradkersburg der

Friede, der im Bezirke bezüglich der Nationalitäten herrscht, gestört würde, wodurch die Amtirung sehr erschwert wird. — Ich glaube diesen Vorfalle zur Kenntniss des hohen Präsidiums um so mehr bringen zu müssen, weil meine Person ohne mein Wissen und gegen meinen Willen behufs Unterfertigung der Petition missbraucht wurde, und wie ich in Erfahrung brachte, nur durch dieses Vorschreiben meiner Person die Unterfertigung der Petition durch die Gemeindevorsteher zu Stande kam.“ —

Drugi strel storil je g. Novak na okrajno glavarstvo v Ljutomer. Po obliki in zapopadku je prvemu podoben, le besede: „wenn es in meiner Macht stünde, würde ich mich gegen die Ernennung des Kupljen sträuben, weil der Nationalitätenhader bei seiner Ernennung zuversichtlich in dem Bezirke entbrennen würde.“ — so dovolj pomisljive.

Častiti g. Novak, dovolite, da še vašim besedam zdaj nekatere svoje dostavimo. Pred vsem lepo zahvalo, da ste nam dali „poskuse svojega peresa“ v roke zleteti, kakor, rekli bi, pečenega golobčka. Zdaj vsaj enkrat vemo, da Vi delate, in kako Vi delate. Hudobni jeziki so nam večkrat govorili, da se pod Vašimi rokami vse nekako po polževo razpravlja, da mnogo aktov v prahu Vaše pisarne po mesece in leta moli objedajo, — a sedaj ste v naših očeh opravičeni, kajti vidimo, da niste samo: „k. k. Bezirksrihter“, nego tudi političen „vahtar“ „des Nationalitäten-Friedens“, in skrbni čuvaj, da ogenj „hadra“ med ljudstvo ne šine. Tedaj, preobloženi ste z delom, milujemo Vas, in milujemo svojega prijatelja okrajnega glavarja v Ljutomeru, da si dá pri svoji znani spretnosti na tem polji segati od Vas v svoj delokrog.

Temu še imamo le to dostaviti, da na Vašo osobo gotovo nikdo nij mislil, ako je strežaj res pravil pri kmetih, „die Herrn wünschen es!“ Vaše ime kmetu omeniti, in gotovo se nebi eden podpis dobil. Pri narodu ima le onega moža ime dober glas, kateri narod ljubi, za narod deluje in trpi, a ne onega, kateri ga črti, in mu odvrača blage prijatelje. „Gospodov“ je v tem

smu vrieme dočuli, da se ipak več gradi cesta od Enselija do Rešta, te će doskora biti ta važna točka kaspičkoga mora željeznicom spojena s Teheranom, glavnom i prestolnim gradom Perzije. Zar nije to nikakov uspeh? Mi na zapadu nejmamo nikakova pojma o sili, s kojom su Moskovi ugnjezdili u Perziji, kako se duboko poteže njihov upliv na politički i socijalni život te zemlje. Još prije 15—20 ljet dolazili su evropejski fabrikati s bezbrojnim karavanami stranom preko Trebizonda (Tarabizona ili staroga Trapezunta) na turskoj obali crnoga mora preko Tebrisa, stranom pako preko Bagdada, a stranom i iz Bombaja od Indije preko Bušeira kod perzijskoga zaljeva i preko Isfahana u zemlju Irancev. Danas je to sve drugčije a to mora već izvan evropski trgovski svijet osiećati. Sad ide trgovina ruskim trgovačkim putem iz Ponta preko Poti-a, Tiflisa, glavnoga grada Kavkaza i preko Tebrisa, a u bližoj će budućnosti željeznicom od Poti-a do Baku-a, to jest od obale crnoga do obale kaspiskoga mora uzduž celoga južnoga Kavkaza. Turska je cesta iz Tarabizona

do Tebrisa zanemarena, a osim toga nije nikada trgovac siguran s karavanom niti prost od kurdijskih razbojnikov.

Sad se već riedko što čuje za trgovačke karavane, koje dolaze iz britan. Indije u Iran. Isto se tako umanjuje evropski import (uvoz) preko Bagdada u Mesopotamiji i Hamadanu grada u Perziji. Da, ruski slador (cukor), rusko sukno, staklo, rus. papir i mnoge druge stvari prokrčile su si uzprkos svojoj kakvoći put do sajmov (vašanov, marktov) iranskih, te je Rusija komercijalno jurve (već) pobjediteljica u zemlji. Što se tiče političkoga upliva, to nije doista ništa nova što Perzija ide u Sistanu za osvajajući, što se neprijateljski vlada proti Afganistancem, koje štiti i zagovara Englezka, što u Bagdadu provokuje Turke, što imâma (turskoga papu) od Maskata buni proti Englezom: sve to čini Perzija na višje zapovjedi iz Petrograda. Ruka se Rusije posvuda nalazi: u politici, u domaćem krugu kraljevskoga dvorca perzij., kod ugovaranj, koja ima činovnik pers. sa šahom kod preuzimanja koje provincije, dapače ruski upliv odlučuje i kod podieljivanja koje boga-

tije službe ili zemlje komu molohu. Svuda je ruska ruka vidljiva, te si može u ratu s Turskom skovati silno oružje od Perzije, kad joj uztreba! — Tako pomagjareni Niemac Mauthner-Vámbéry. —

„Mi smo, nastavlja Haymerle, razložili, protumačili političke ciljeve i političku iz njih rezultujuću situaciju Rusije naproti ostaloj Evropi, a osobito naproti našoj državi, da se zna i umije prosuditi i upotrebiti strategička strana za onaj slučaj (Fall), kad dodje do konflikta između Austrije i Rusije. S jednostavnoga razloga, što Rusija s glavnom silom svoje vojske po lievoj samo obali Visle kročiti može, ako je barem podpunoma sigurna za neutralnost Njemačke, ili jer joj je iz narodno-političkih razlogov povoljnije izvesti glavni udar ne proti Beču, nego proti Ugarskoj, buduće da se tim načinom laglje može staviti u neposredne vojene odnâsaje s južnim Slaveni-već se s toga razloga pokazuje potreba, da se unapred dostojno ocjene politički odnâsaji dotičnih vlastij prije strategičkoga razmatranja. — (Sliedi.)

okraji — razen Vas — še nekaj več, in oni „gospodje“, ki so gosp. Kupljena želeli, — so njegovi rojaki — kmetje sami. —

Slavno okrožno sodnijo v Celji pa prosimo, naj na take zagrizene napade na spoštovanega narodnjaka g. Kupljena nikakor ne jemlje ozira, saj ona gosp. Novaka že davno dobro pozna. Kamo pa pojdemo s časoma, če se proti pravičnim zahtevam naroda tako po „krtovo“ in krivično postopa? —

Kamo pojdemo, če bomo imeli notarje, kateri so dobili slovenščino le v kremplje, enako g. Mravljaku, da se človek, če siloma kako slovensko pogodbo itd. ž njega izterja, noč in dan bati ima, ka nebi zaradi zmedene slovensko nemške godlje, v kateri je pisana, celo neveljavna bila?? —

Domače stvari.

— (Uradna slovenščina.) „Laibacher Ztg.“ od 21. aprila prinaša cesarjevo lastnoročno pismo do ministerskega predsednika Adolfa Auersperga tudi v slovenskem jeziku. Kakor nas — večno pohlevne ljudi — veseli, da se tako naš jezik uradno popolnem ne zameta, vendar se moramo čuditi, da slavna c. kr. vlada enake reči daje predstavljati nevednežem, kateri predstavljajo „handschreiben“ v „rokopis“ (= manuskript), „erlassen“ v „razpisati“, „sinnig“ v „umetno“, „anerkennung“ v „spoznava“ itd. Ali za take reči vlada nema ljudi, ki so vsaj spodnjo gimnazijo pošteno dovršili? Ali pa se hoče s takimi slovniško-jezikovimi barbarizmi naš jezik zaničevati? Prilika za to pač nij ugodna. Že podpis Nj. Vel. ne spada pod tako nemarnost c. kr. vladnega nevednega jezikovega šušmarja.

— (G. Josip Noll.) Denes ima regisseur in igravec dramskega društva, g. J. Noll svoj benefice. Velike zasluge, katere si je g. Noll pridobil za tukajšnje slovensko gledališče, bomo najbolje priznali po najobilnejšem obiskovanju denešnje predstave. Kdor pozna zgodovino slovenske dramatike, tudi ve, da se v prvi vrsti imamo zahvaliti regisseurju našega slovenskega gledališča, g. Nollu, da je iz malega neznatnega početka se vzdignila do sedanje stopinje. Tudi igra „Požigalčeva hči“, katera se bode predstavljala, se dosedaj na našem gledališču še nij igrala in bode gotovo zanimala občinstvo.

— (Dr. Franc Košmelj), absolviran odgojenec Josipove akademije na Dunaji, iskren Slovenec, je imenovan za c. kr. nadlečnika v tržaško vojaško bolnico.

— (G. Kristjan Klavzer,) c. kr. okrajni adjunkt v Konjicah, predstavljen je k c. kr. deželni sodniji v Ljubljani.

— (Imenovanje.) C. kr. finančni svetovalec Thieribot je imenovan za višjega logarja in načelnika logarskega in domenskega vodstva za Kranjsko, Primorje in Dalmacijo.

— (Iz Doba) pri Lukovici se nam piše: Napravili smo takoj slovensko bralno društvo in v nedeljo 20. t. m. je bila v prav okinčani društveni sobani pri Mesarji v Dobu volitev odbora, potem petje in tombola. Vse se je vršilo v naj lepšem redu.

— (Požari.) V noči 14. aprila so poslopja Jakoba Leskovar-a v Slogoni vasi

celjskega okraja s vsemi pritliklinami pogorela. Hišo so nek neznani tatje zažgali. Škoda znaša 1250 gld. — V Nezbiši, v celjskem okraji se je v leseni hiši gruntne posestnice Mice Drozg ogenj vnel in vpepelil hišo in kar je bilo v njej.

Razne vesti.

* (Nesreča na železnici.) Iz Amerike se zopet poroča o veliki nesreči, katera se je na železnici do Providenca pripetila. Most črez reko Pawtuket je odplavila voda. Konduktjerji tega niso o pravem času zapazili in celi vlak s 150 pasažirji se je prekučnil v vodo. Koliko je mrtvih ostalo, še nij znano.

* (Ognjeno metanje v Islandiji.) V Islandiji je bilo v dnevih od 9. do 13. januarja t. l. veličansko vulkanično ognjemetanje. Kakor so po različnih krajih razmerili, dozdeva se, da je še nepoznan krater, iz katerega oboje metanje izvira, v severnem delu velikega Vatna Jökul-a na Ostlandiji, kacihi 30 milj od Reykjavik-a oddaljen. Skaptar Jökul bi neki bil, južni del Vatna Jökul-a, tisti, ki je leta 1783 tako strašanske razdrtije učinil, kjer je nič manj kot 20 vasi izginilo in 9000 ljudij prišlo ob življenje. Ali je to novejšje metanje škode napravilo, se še ne ve. Jökul-i so z ledom pokrite gore in delajo naj večje višine v Islandiji.

Izvirni telegram

„Slovenskemu Narodu“.

Iz Dunaja 23. aprila. — Denišnja uradna „Wiener Zeitung“ prinaša imenovanje Zemialkovskega kot ministra za Galicijo. „Vaterland“ pravi o tem imenovanju, da Zemialkovski ne bode pridobil Poljakov za zdanko vlado, pač pa bode Rusine v federalistični tabor spravil. Enako sodi tudi „Deutsche Zeitung“. Lvovska „Gazeta Narodova“ pravi, da Zemialkovski ne bode spremenil politike v Galiciji.

Narodno-gospodarske stvari.

— Delniško društvo „Leykam-Josefthal“ je imelo 20. aprila svoj 2. občni zbor. G. Syz je predsedoval, g. dr. Alf. Moše iz Ljubljane je bil zapisnikar. Donesek papirnih fabrik, med katerimi je največa vevška na Kranjskem, znašal je 379.994 gld. „Tagesspost“ je za 6198 gld. več nesla, kakor prejšnja leta, tiskarna pa za 9254 gld. manj, ker so se plače stavcem v preteklem letu povišale in se papir podražil. Bilanca kaže čisti dobiček 175.511 gld., od katerih se 141.800 gld. kot 5% emitiranega kapitala izplačajo. Od ostalega zneska 33.711 gld. se dajo 5% v rezervni zaklad, 10% ali 3421 gld. pripadajo upravnemu odboru kot nagrada, 28.580 gld. pa se kot dobiček med delničarje razdeli. V revizijski odbor je med drugimi dr. Moše izvoljen.

— Srbsko-turška železnica. V ogerski delegaciji je Andrassy govoril tudi o tej železnici: Kar se zveze s Turčijo tiče — in to zadeva tudi Srbijo — govori se o dveh zvezah, namreč srbski, ki pelje skoz moravsko dolino, in naravni zvezi s Turčijo skoz Bosnijo. Kar zadeva zvezo s Turčijo, so se obe vladi v glavnem že zjediniile in še formalno le zaradi tega nij popolnem dognana (kar bi se bilo ravno poslednje dni lahko zgodilo), ker tam vlade hitro menjevajo in obravnavanja torej brez da bi se prenehale, pogosto se odložiti morajo. Kar se druge črte, skoz Srbijo vode, tiče, so se obravnavanja med nami in srbsko vlado že ustavile, zadnje dneve pa se, in sicer vsled srbske inicijative, zopet pri-

čele in gredo sedaj naprej. Opaziti je pri tem, da se ta obravnavanja opirajo na pogoj, da tudi Turčija dovoli zvezo, ki jo Srbija želi. Na tej podlagi so se obravnavanja med nami in Srbijo pričele, in bodo, kakor upam, imele povoljen uspeh.

Umrli v Ljubljani

od 18. do 21. aprila.

Avg. Klovor, tovarniškega delavca sin, 6¹/₃ l., na sušici. — Ana Mule, zasobnica, 70 l., na oslabljenji. — Neža Mazi, kajžarski otrok, 1¹/₄ l., na kozli. — Antonija Dolenc, krojaški otrok, 3 m., na božjasti. — Marg. Tesina, prebivalca, 73 l., na pešnji. — Marija Bersin, pekarska hči, 11 l., na jetiki. — Ant. Kurent, glaven šubni voditelj, 54 l., na možganskem mrtudu. — Antonija Vrhovec, posestniški otrok, 3 l., na davici. — Juri Lipovšek, konduktjer, 45 l., na vnetici sapnika.

Tujci.

22. aprila.

Europa: Klausner iz Konjic. — Warzer iz Draždanov. — Stare iz Mengša.

Pri Elefantu: Parner, Brusich, Venuti, Šusteršič iz Gorice. — Vakonic z gospo iz Litije. — Vakonic iz Celovca. — Marchetti iz Ankone. — Sorli z sestro iz Trsta. — Wertheimer iz Dunaja. Gospa Drago iz Dalmacije.

Pri Maliči: Apfalter iz Križevcev. — pl. Guttmansthal iz Trsta. — Müller iz Pešte. — Hiršman iz Dunaja. — Pirker z družino iz Trbovlj.

Pri Zamorci: Globočnik — Obdah. — Rabuda, Gabrielli, Fulin iz Pulja.

Tržne cene

v Ljubljani 23. aprila t. l.

Pšenica 6 gl. 80 kr.; — reč 4 gl. 10 kr.; — ječmen 3 gl. — kr.; — oves 2 gl. — kr.; — ajda 3 gl. 60 kr.; — pros 3 gl. — kr.; — kornica 3 gl. 30 kr.; — krompir 1 gl. 80 kr.; — fižol 5 gl. — kr.; — masla funt — gl. 60 kr.; — mast — gl. 38 kr.; — špeh frišen — gl. 34 kr.; — špeh povojen — gl. 42 kr.; — jajce po 2¹/₂ kr.; — mleka bokal 10 kr.; — govedine funt 26 kr.; — teletine funt 27 kr.; — svinjsko meso, funt 31 kr.; — sena cent 1 gl. 20 kr.; — slame cent — gl. 85 kr.; — drva trda 6 gld. 50 kr.; — mehka 4 gld. 70 kr.

Dunajska borza 23. aprila.

(Izvirno poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	70 gld. 20 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	72 „ 80 „
1860 drž. posojilo	102 „ 50 „
Akcije narodne banke	942 „ — „
Kreditne akcije	330 „ — „
London	109 „ — „
Napol.	8 „ 71 ¹ / ₂ „
C. k. cekini	— „ — „
Srebro	107 „ 85 „

Službo

išče 33 let star mož, kateri je več let pri enem največjih rudokopov kot zalogar služil; ima tudi sposobnost za računovodja in more vložiti 2—3000 gld. kavicje.

Zmožen je slovenskega in nemškega jezika v pisavi, govori pa tudi rumunski; služba bi mu bila najljubši na Hrvaškem ali Slavonskem.

Ponudbe sprejema administracija „Slov. Naroda“. (117—1)

Služba

občinskega tajnika in organista

v **litijem trgu** z letno plačo 230 gld., prosto bero in tudi zraven zaslužek, je izpraznena.

Prosilci morajo biti popolnem zmožni slovenskega jezika, in dokazati vsostransko zmožnost za uradovanje ter najdalje do 15. maja t. l. pri županstvu prošnje vložiti. — Zraven se tudi naznani, da je pri občini malo opravila.

Županstvo litijskega trga,

dne 21. aprila 1873.

Alojzi Koblar l. r.

župan.

(116—1)